

1

0.0-13

6

REFERAT

Temei nr. 4870 / 1994

PREA FERICIREA VOASTRA,

PREA SFINTII SI INDREPTATOR SINOD,

Comisia ^{permanenta} Bisericii Ortodoxe Române pentru relațiile cu Bisericile Ortodoxe Orientale, având menirea să analizeze documentele elaborate până acum la intrunirile dintre ortodocșii răsăriteni și cei orientali și, în special, la ultima intrunire a Comisiei Mixte de dialog dintre Biserica Ortodoxă și Bisericile Ortodoxe Orientale (Chambessy, 1-6 noiembrie 1993) și să facă eventuale propuneri, care să fie discutate într-o ședință plenară a Sfântului Sinod, Vă aduce la cunoștință, cu adâncă smerenie, următoarele:

Luăm act cu îndreptățită bucurie de acordul dogmatic realizat între cele două familii de Biserici Ortodoxe și, în ceea ce ne privește, ~~ne dăm total asentimentul pentru toate hotărârile luate la ultima intrunire a~~ Comisiei Mixte de dialog dintre Biserica Ortodoxă și Bisericile Ortodoxe Orientale.

Ne dăm seama că punctul cel mai important a fost și este recunoașterea de către cele două Biserici a ~~existenței unei hristologii comune așa cum a fost ea formulată la primele 3 sinoade ecumenice și în duhul celorlalte 4~~ sinoade ecumenice.

Considerăm necesar ca, la venirea în România a celor doi co-președinți ai Subcomitetului Mixt de continuare a dialogului să se prezinte acceptul în scris al Bisericii Ortodoxe Române, în ceea ce privește hotărârile luate la Chambessy.

Propunem ca celelalte probleme nerezolvate încă, precum: ridicarea reciprocă a anatemelor, ~~intrarea în comuniunea euharistică,~~ recunoașterea, de către Bisericile Ortodoxe Orientale, a Sinoadelor IV, V, VI și VII ca ecumenice, să fie rezolvate în timp, cu înțelepciune și deosebită ~~răbdare creștinească.~~

În ceea ce privește modalitatea de slujire împreună trebuie să recunoaștem faptul că structura liturgică a celor două familii de Biserici este foarte diferită una de cealaltă, însă, cu încredere, ne mărturisim speranța că obstacolele nu sunt de nedepășit. Nădăjduim că înțelepciunea și răbdarea ne vor călăuzi reciproc și în rezolvarea acestei probleme dificile care încă mai există. În continuare, pentru un timp încă nedeterminat, propunem ca fiecare familie de Biserici să folosească liturgia sa care poate fi îmbunătățită prin inspirație din liturgia celeilalte Biserici. Acest lucru să se realizeze însă cu multă acrivie și cu asentimentul

H

celeilalte părți, ținându-se seama și de condițiile locale și specificul fiecărei Biserici.

Subliniem, de asemenea, că efortul continuu de a cunoaște spiritualitatea celeilalte Biserici, contextul social și politic in care aceasta își îndeplinește misiunea înseamnă un bogat ~~castig~~ pentru marele tezaur liturgic spiritual și practic al celor două familii de Biserici.

In vederea soluționării problemelor complexe de ordin practic - liturgic, sugerăm ca P.C. Pr. Prof. Nicolae Necula de la Catedra de Liturgică a Facultății de Teologie din București să facă parte, ca specialist, din Subcomitetul Mixt liturgic care urmează să examineze, în amănunt, implicațiile liturgice care ar rezulta prin restaurarea comuniunii între cele două familii de Biserici și să propună, documentat, ~~forme apropiate de concelebrare~~

Având în vedere problemele legate de ~~cinstirea unor sfinți~~ ~~anatematizați~~ la vremea respectivă de una din cele două Biserici, să se rămână, așa cum se găsește subliniat documentar în acordul comun, într-o primă fază, doar la cinstirea locală.

Propunem, de asemenea, ca ~~toate anatematismele și pasajele~~ incriminatoare la adresa Bisericilor Ortodoxe Orientale și a unor sfinți cinstiți de acestea să fie scoase din cărțile de cult ale Bisericii noastre.

PRESEDINTE

+ *Nestor*

+ NESTOR VORNICESCU

Mitropolitul Olteniei

MEMBRII COMISIEI

+ Vasile

Arhiepiscop de Târgoviște

+ *Teofan Sinaitul*
+ Teofan Sinaitul

Vicar Patriarhal

+ Irineu Slătineanul

Episcop vicar al Episcopiei Râmnicului

+ *Stefan Alexe*

Pr. Prof. Stefan Alexe

Pr. Prof. Gheorghe Drăgulin

Pr. Michael Tita

Pr. Ionel Durllea

Pr. Michael Tita

Pr. Ionel Durllea

COMISIA PENTRU DOCTRINA, VIATA RELIGIOASA SI PENTRU MANASTIRI

Temei nr. 7582/1994 - Referatul Sectorului pentru Relații Externe
Bisericești în legătură cu concluziile dialogului
teologic dintre Biserica Ortodoxă și Bisericile
Ortodoxe Orientale, sub aspect dogmatic, canonic,
cultic și al vieții religioase.

PREA FERICITE PARINTE PRESEDINTE,
PREA SFINTIT SINOD,

În cadrul relațiilor Bisericii Ortodoxe Răsăritene cu Bisericile
Ortodoxe Orientale, un loc central îl ocupă dialogul teologic dintre
cele două familii de Biserici, dialog inițiat încă din anul 1964.

Până în anul 1985, când a avut loc prima întâlnire oficială a Comisiei
Mixte de Dialog Teologic, s-au desfășurat patru Conferințe teologice
neoficiale cu participarea unor teologi de marcă din cadrul celor două
familii de Biserici: la Aarhus (1964), la Bristol (1967), la Geneva (1970)
și la Addis-Abeba (1971).

Între 10-15 dec. 1985 a avut loc la Centrul ecumenic de la Chambesy,
Geneva, prima întrunire a Comisiei Mixte de dialog teologic. La această
întrunire, pe baza referatelor, au fost fixate tematica și metodologia de
perspectivă în vederea desfășurării lucrărilor Comisiei.

Tema acestei întruniri a fost: "Către o singură hristologie comună".
Această temă s-a concentrat asupra următoarelor aspecte:

1. - Problema definiției dogmatice a Sinodului IV Ecumenic, în strânsă
unire și cu hotărârile hristologice ale celorlalte Sinoade Ecumenice;
2. - Problema primirii Sincadelor IV, V, VI și VII drept ecumenice;
3. - Problema ridicării reciproce a anatemei;
4. - Redactarea unui studiu paralel de analizare a problemelor
pastorale comune existente.

Unele inadvertențe în metodologia desfășurării lucrărilor au făcut să
nu se ajungă însă la rezultatul scontat.

A doua întrunire a Comisiei Mixte de dialog teologic s-a desfășurat
între 20-24 iunie 1989, la Mănăstirea Anba Bishoy, în Egipt.

Cu acel prilej, a fost redactată Prima Declarație Comună în care
Comisia Mixtă de dialog teologic a exprimat învățătura ortodoxă cu privire
la unirea ipostatică a celor două firi în Hristos, cu însușirile și

lucrările lor specifice. Tot in acest document se afirmă acordul deplin cu privire la învățătura despre unirea ipostatică a celor două firi cuprinsă in Definiția Sinodului V Ecumenic (553) și la terminologia hristologică a acestui text in ce privește Definiția Sinodului VI Ecumenic (680), despre cele două voințe și cele două lucrări ale Logosului intrupat.

— Tot acum Comisia Mixtă de dialog teologic a hotărât inființarea unei Subcomisii Mixte pentru probleme pastorale.

— Această Subcomisie, intrunită la Mănăstirea Abba Bishoy (31 ian - 4 febr. 1990), a redactat un amplu Raport cu propuneri concrete pentru lucrarea comună a celor două Biserici in relațiile lor inter-bisericești și in slujirea omului contemporan. Raportul a fost prezentat la cea de a treia Conferință a Comisei Mixte de dialog teologic și a fost alăturat textului teologic al Declarației finale.

— A treia intrunire a comisiei mixte de Dialog teologic s-a desfășurat intre 23-28 oct 1990, la Chambesy, Geneva.

La această intrunire a fost alcătuită A Doua Declarație comună a celor două familii de Biserici. In introducerea Declarației, a fost reafirmat acordul realizat prin prima Declarație Comună (paragr. 1-7). In continuare, a fost acceptată ortodoxia Definițiilor celor patru Sinoade Ecumenice ținute după Sinodul III Ecumenic, împreună cu interpretarea ortodoxă a acestora (parag. 8), căzându-se de acord că este necesară și posibilă ridicare reciprocă a anatemei pronunțate de amândouă părțile, cu condiția să nu fi fost pronunțate din cauza unei erezii (parag. 10) etc.

In ce privește recunoașterea ecumenicității Sinoadelor IV, V, VI și VII, se consideră că aceasta nu ar fi decât una formală, deoarece ortodoxia definițiilor lor a fost primită in unanimitate. Pentru ca această recunoaștere să se facă in intregime, fără rezerve, trebuie rezolvată problema anatemei și condamnărilor practicilor Bisericilor Ortodoxe Orientale elaborate de aceste sinoade.

— A patra intrunire a Comisiei mixte de Dialog teologic a avut lor intre 1-6 noiembriei 1993, la Chambesy, Geneva.

Problemele la care a incercat să răspundă Comisia, cu prilejul acestei intruniri, au fost:

- Care este autoritatea bisericească competentă, de fiecare parte, pentru ridicare anatemei și care sunt premisele pentru restabilirea comuniunii bisericești?
- Ridicarea căror anateme, ale căror Sinoade și persoane este posibilă potrivit cu propunerea par. 10 al celei de a Doua Declarații comune?
- Care este procedura canonică de folosit de către amândouă părțile

pentru ridicarea anatemelor și restabilirea comuniunii bisericești?

- Cum înțelegem și cum aplicăm restabilirea comuniunii bisericești în viața Bisericii noastre?

- Care sunt consecințele canonice și liturgice ale comuniunii depline?

In Comunicatul elaborat la această întrunire, se evidențiază faptul că există posibilitatea ridicării anatemelor, prin intermediul exprimărilor simultane ale conștiinței sinodale a Bisericii Ortodoxe, și aceasta deoarece anatele au fost propunute, evident, nu pentru eretici, ci pentru neprimirea Sinodului IV Ecumenic. Astfel că, ridicarea anatemelor se poate face prin procedura tradițională folosită pentru ridicarea lor, atât de o parte, cât și de cealaltă.

Cât privește consecințele canonice și liturgice ale restabilirii comuniunii bisericești, Comisia Mixtă de Dialog teologic a considerat normal ca problemele de jurisdicție să fie lăsate spre rezolvare "autorităților respective ale Bisericilor locale, pe baza principiilor comune canonice și sinodale", iar problemele liturgice să fie trimise spre studiu unei Subcomisii liturgice, formată din specialiști, ca să propună forme apropiate de coliturghisire.

S-a hotărât, de asemenea, că este necesară o vizită a Copreședinților Comisiei Mixte de Dialog teologic "la întâistătătorii Bisericilor, pentru informarea deplină a acestora asupra rezultatelor dialogului și a discutării modalității practice de realizare a comuniunii".

Ca urmare a acestei ultime hotărâri, în ziua de 25 octombrie a.c., la Reședința Patriarhală din București, a avut loc vizita celor doi Copreședinți ai Comisiei Mixte de Dialog teologic. Cu această ocazie a fost redactat următorul Comunicat:

"Comisia Permanentă a Bisericii Ortodoxe Române pentru relații bisericești și dialog teologic cu Bisericile Ortodoxe Orientale s-a întrunit în ziua de 25 octombrie 1994, ca urmare a hotărârii Sfântului Sinod nr. 8628/1994, cu prilejul vizitei copreședinților Comisiei Mixte de dialog, care au oferit explicații și relații suplimentare asupra modalității practice de realizare a comuniunii depline între cele două familii de Biserici.

Întâlnirea cu cei doi copreședinți - I.P.S. Mitropolit DAMASKINOS al Elveției și I.P.S. Mitropolit BISHOY de Damiette - a avut loc la Reședința Patriarhală din București, sub președinția Prea Fericitului Părinte TEOCHIST, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.

La această întrunire au participat: I.P.S. Mitropolit ANTONIE al

Ardealului. I.P.S. Arhiepiscop VASILE al Târgoviștei, P.S. Episcop TIMOTEI al Aradului, P.S. Episcop TEOFAN SINAITUL, Vicar patriarhal, P.C. Pr. Prof. Dr. STEFAN ALEXE, P.C. Pr. Prof. Dr. NICOLAE NECULA, P.C. Pr. Lector Dr. CONSTANTIN COMAN, P.C. Pr. MICHAEL TITA, Consilier patriarhal, P.C. Pr. IONEL DURLEA, Inspector bisericesc și Dl. Asist. MIHAI BRANZEA.

În cuvântul de deschidere al întrunirii, prea Fericitul Părinte Patriarh TEOTIST a subliniat importanța unei asemenea întruniri pentru viitorul dialogului cu Bisericele Ortodoxe Orientale, propunând să se analizeze modalitățile concrete pentru realizarea comuniunii depline cu aceste Biserici.

În urma discuțiilor purtate și a punctelor de vedere exprimate de participanții la întrunire, s-a ajuns la următoarele concluzii:

1. În legătură cu problema coliturghisirii, s-a căzut de acord că aceasta trebuie pregătită de un Subcomitet liturgic, din care s-a propus să facă parte și P.C. Pr. Prof. Dr. NICOLAE NECULA, de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din București. Din sugestiile prezentate de vorbitori, s-a căzut de acord că pentru coliturghisire nu este nevoie de alcătuirea unei noi Liturghii, care să fie comună celor două familii de Biserici, dată fiind posibilitatea existenței, în continuare, a riturilor liturgice diferite, ca și faptul că Liturghiile acestor Biserici au, în general, aceeași structură, care nu afectează adevărul de credință, în ciuda deosebirilor de text, cântare liturgică și limbă.

2. Referitor la problema anatemei, întâlnite în cărțile de cult, la slujba hirotonirii arhierului, s-a sugerat ca acele paragrafe care privesc pe Părinții Bisericii Ortodoxe Orientale să fie trecute sub tăcere la oficierea slujbelor respective și înlăturate în timp, în edițiile următoare.

3. S-a propus reconsiderarea și restructurarea, în funcție de rezultatele dialogului, a capitolelor din Istoria Bisericească Universală și din Tratatul de Patologie, referitoare la Bisericele Ortodoxe Orientale.

4. Totodată, s-a propus informarea preoțimii, în cadrul conferințelor protopopești, asupra stadiului dialogului dintre cele două familii de Biserici, ca și pregătirea credincioșilor în vederea receptării hotărârilor dialogului.

În încheierea discuțiilor, s-a exprimat satisfacția pentru bunul mers al lucrărilor dialogului dintre cele două familii de Biserici și speranța că aceste sugestii vor contribui la restaurarea deplinei comuniuni între cele două familii de Biserici Ortodoxe.

Dosarul cuprinzând concluziile Dialogului teologic dintre Biserica Ortodoxă și Bisericile Ortodoxe Orientale se supune Sfântului Sinod, spre studiere și hotărâre.

SECRETARUL SFANTULUI SINOD

E P I S C O P

Teofan Sinaitul

+ TEOFAN SINAITUL

VICAR PATRIARHAL

SECTORUL PENTRU RELAȚII EXTERNE BISERICEȘTI

THE DEPARTMENT FOR FOREIGN RELATIONS + LE DEPARTEMENT DES RELATIONS EXTERIEURES + KIRCHLICHES AUSSENAMT

Temei nr. 34/1995

Către,

Toti ierarhi Sfântului Sinod al BOR

(HALT) PREA SFINTIA VOASTRA,

Cu frățescă dragoste, Vă aducem la cunoștință că, în cadrul ședinței sale din 8 - 9 decembrie 1994, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a fost informat despre stadiul Dialogului teologic dintre Biserica Ortodoxă și Bisericile Ortodoxe Orientale, precum și despre concluziile pozitive, încurajatoare ce au rezultat la încheierea discuțiilor asupra învățaturii hristologice mărturisită de către fiecare dintre cele două familii de Biserici Ortodoxe.

Având în vedere, atât importanța ajungerii la acordul doctrinar, cât și necesitatea soluționării și a celorlalte aspecte de ordin liturgic și pastoral, ce decurg din realizarea acestui acord,

In urma discuțiilor și la propunerea Comisiei învățământului, pentru pregătirea personalului bisericesc, Sfântul Sinod hotărăște:

- ia act și aprobă concluziile dialogului dintre Biserica Ortodoxă și Bisericile Ortodoxe Orientale, așa cum au rezultat ele în urma discuțiilor avute la Reședința Patriarhală din București de către membrii Comisiei B.O.R. pentru Dialog teologic cu Bisericile Ortodoxe Orientale cu cei doi Co-Președinți ai Comisiei Mixte de Dialog;
- să se ia în considerație, pe de o parte, contextul special în care au fost pronunțate anatemele, context caracterizat ca unul al dezbinării, al lipsei de acord în formularea învățaturii de credință și al lipsei de iubire frățescă, iar, pe de altă parte, actualul context în care se pune în discuție ridicarea anatemelor, caracterizat ca fiind unul de impăcare, de iertare reciprocă și de mărturisire comună a aceluiași conținut al credinței comune;

Să se recunoască autoritatea canonică echivalentă cu cea a Sinodului Ecumenic de la Calcedon poate fi astăzi considerată ca reprezentată de consensul Bisericilor organizate în Sfinte Sinoade locale (naționale, autocefale și autonome), atât din familia ortodoxă răsăriteană, cât și din familia ortodoxă orientală și, în acest sens, să fie studiată posibilitatea ridicării, în mod practic, a anatemei, prin consensul Sfințelor Sinoade locale exprimat pe bază de semnături, pe un text comun de acord și apoi, în mod solemn, printr-o ~~coliturghisire și împărtașire comună~~ a unor delegați ai acestor Biserici, întruniți într-o conferință ortodoxă mixtă;

- să se studieze de către profesorii de la catedrele de Istoria Bisericii Universale și de Patrologie ale Facultăților de Teologie din cadrul Patriarhiei Române, rezultatele Dialogului teologic dintre Biserica Ortodoxă și Bisericile Ortodoxe Orientale, în vederea revizuirii capitolelor ce privesc familia de Biserici Ortodoxe Orientale;
- să se prezinte, în cadrul conferințelor precețesti, rezultatele Dialogului dintre cele două familii de Biserici Ortodoxe, pentru informarea slujitorilor altarelor și formarea unei opinii favorabile, în cadrul Bisericii noastre, față de aceste rezultate;
- să se comunice la Secretariatul de la Geneva al Comisiei mixte de dialog teologic internațional dintre Biserica Ortodoxă și Bisericile Ortodoxe Orientale poziția Bisericii Ortodoxe Române privitor la rezultatele dialogului dintre cele două familii de Biserici.

Aducându-Vă la cunoștință prezenta hotărâre sinodală, Vă rugăm să întreprindeți cele de cuviință pentru informarea slujitorilor Bisericii noastre și, prin ei, a tuturor credincioșilor ortodocși români, despre

rezultatele acestui dialog teologic, in vederea formării unei opinii favorabile a clerului și credincioșilor Bisericii Ortodoxe Române față de concluziile dialogului.

Cu frățească dragoste, intru Hristos Domnul nostru,

+ TEOCTIST
+ Teochie

PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMANE

SECRETARUL SFANTULUI SINOD,

Teofan Susi
+ TEOFAN SINAITUL
Vicar patriarhal

11

COMISIA MIXTA PENTRU DIALOGUL DINTRE BISERICA ORTODOXA
SI BISERICILE ORTODOXE ORIENTALE
Centrul Ortodox al Patriarhiei Ecumenice
Geneva, 1-6 noiembrie 1993

RAPORTUL COMITETULUI INTERORTODOX
RIDICAREA ANATEMELOR SI RESTABILIREA COMUNIUNII

Comitetul Interortodox pentru Dialogul cu Bisericile Ortodoxe Orientale s-a intrunit intre 1-4 noiembrie 1993 la Centrul Ortodox al Patriarhiei Ecumenice din Chambessy sub președinția I.P.S. Mitropolit Damaskinos al Elveției, unde a lucrat in sesiuni plenare ascultând și discutând referatele prezentate pe o anumită temă. Acestea au fost următoarele:

a) Care este autoritatea ecleziastă competentă pentru fiecare parte in ce privește ridicarea anatemelor și care sunt premisele de restabilire a comuniunii ecleziale? (Referat prezentat de Prof. Vlassios Phidas)

b) Anatelele căror sinoade și persoane pot fi ridicate in conformitate cu propunerea paragrafului 10 a celei de a doua Declarații Comune? (Referat prezentat de profesorii Pr. John Romanides și George Martzelos).

c) Care este procedura fiecărei părți in privința ridicării anatelei și restabilirea comuniunii ecleziale? (Referate prezentate de I.P.S. Mitropolit Meletios de Nikopolis și Pr. Prof. Georges Dion. Dragas).

d) Cum am putea înțelege și aplica in practică restabilirea comuniunii ecleziale in viața Bisericii noastre? (Referat prezentat de I.P.S. Mitropolit Georges al Muntelui Liban).

e) Care sunt consecințele canonice și liturgice ale comuniunii depline? (Referat prezentat de I.P.S. Mitropolit Damaskinos al Elveției)

✓ Cele mai interesante concluzii extrase din conținutul lucrărilor și discuțiilor purtate in sesiunile plenare ale comitetului interortodox au fost următoarele:

✓ 1. Biserica poate ridica anatelele pronunțate de Sinoadele Ecumenice dacă și când se afirmă că persoana anatemizată nu este eretică. Anatelele Sinoadelor Ecumenice se ridică din dorința de a sluji unitatea Bisericii in credința cea dreaptă in dragostea și lumina acțiunii neîntrerupte a conștiinței sinodale a Bisericii prin instrumentele sale canonice.

2. In ce privește cazul ridicării anatemelor Sinoadelor Ecumenice, există precedentul adoptării următorului act eclezial: ridicarea anatemelor celui de al III-lea Sinod Ecumenic pronunțate nominal impotriva lui Ioan al

Antiohiei și a Episcopilor care l-au urmat, realizată prin acord dogmatic între St. Kiril și Ioan al Antiohiei și acceptându-se afirmațiile celui de al III-lea Sinod Ecumenic fără a se mai convoca unul nou.

3. Anatele Sinoadelor Ecumenice supuse eventual reconsiderării, pot fi ridicate prin decizia panortodoxă unanimă exprimată prin formele canonice confirmate deja de operare a sistemului sinodal, adică, printr-o adunare sinodală panortodoxă sau de către Patriarhia Ecumenică cu consimțământul comun al Sfintelor Sinoade ale Bisericilor Ortodoxe locale.

4. Mai precis, ~~pot fi ridicate anatele Sinoadelor Ecumenice IV, VI și VII pronunțate împotriva lui Dioscoros și Severos~~, precum și cele ale Sinoadelor Permanente și Locale, ale Patriarhilor ortodocși pronunțate împotriva persoanelor susnumite și a celor care exprimau aceleași opinii, cum ar fi de exemplu Timothy Aeluros, Peter Mongos, Peter Gnapheus, Philoxenos de Hierapolis, Petru de Apameia, Iakovos Baraddaeos și cei care i-au susținut, deoarece, deși aceste persoane au respins cel de al IV-lea Sinod Ecumenic, ~~datorită informării eronate în legătură cu interpretarea acestuia~~ și a unei pretinse respingeri a terminologiei hristologice a lui Kiril, ei au condamnat erezia monofizitismului ~~și au adoptat hristologia ortodoxă kirilică.~~

5. Ridicarea anatemelor menționate mai sus trebuie să se facă în același timp cu ridicarea anatemelor pronunțate de Bisericile Vechi Ortodoxe Orientale împotriva celui de al IV-lea Sinod Ecumenic, a patriarhilor ortodocși Flavian, Anatolios, Gennadios, Juvenalios, Leo al Romei și a Impăraților Marcian și Pulcheria, precum și împotriva celor aflați în comuniune cu ei.

6. Ridicarea mutuală a anatemelor pronunțate de ambele părți, indepartează, în plus, orice obstacol din calea restabilirii comuniunii ecleziale, implicând și acceptarea și co-enumerarea celor șapte Sinoade Ecumenice ca ortodoxe.

7. Restabilirea comuniunii ecleziale trebuie să se facă printr-un Act comun adoptat de ambele autorități bisericesti, indiferent de forma acestuia (Diptice, coliturghisire a Patriarhilor și Intâistătătorilor Bisericilor, Sinod patriarhal sau/și episcopal etc). Acest Act trebuie să cuprindă cel puțin două elemente fundamentale: a) scrisorile irenice dintre Intâistătătorii Bisericilor celor două părți; b) o lectură solemnă a Actului prin care se anunță restabilirea comuniunii și noua formă a Dipticelor celor două Biserici în toate episcopiile.

8. Atât scrisorile irenice cât și Actul menționat trebuie să declare:

a) că vechile Biserici Ortodoxe Orientale nu consideră că ortodocșii ar

fi nestorieni sau că ar promova nestorianismul, ci, dimpotrivă, îi consideră ortodocși în toate privințele; că faptul de a fi respins Sinodul de la Chalcedon și de a fi întrerupt comuniunea eclezială cu Biserica Ortodoxă s-a datorat neînțelegerii care a avut ca rezultat devierea acestui Sinod spre ideile nestoriene și că, în urma acestei constatări, Sinodul de la Chalcedon este recunoscut acum ca fiind ecumenic și ortodox și de a fi formulat credința corect și ortodox, Sinoadele Ecumenice V, VI și VII fiind confirmate ca ortodoxe, asemenea tradiției patristice ortodoxe rezultate de aici;

b) că Biserica Ortodoxă nu consideră vechile Biserici Ortodoxe Orientale a fi monofizite sau că ar propaga monofizitismul ci, dimpotrivă, le acceptă ca ortodoxe în toate privințele; că ea acceptă faptul că desprinderea lor din tulpina Bisericii Ortodoxe s-a datorat excesului de zel pentru apărarea și păstrarea credinței ortodoxe; că diviziunea s-a produs astfel, datorită unei evaluări eronate a Horos-ului Sinodului IV. La fel, Biserica Ortodoxă trebuie să declare că privește în aceeași lumină și persoanele conducătorilor vechilor Biserici Ortodoxe Orientale care au urmat tot astfel înțelegându-le activitatea și învățăturile;

c) că Biserica Ortodoxă declară ridicarea anatemei pronunțate și sancționate sinodal împotriva persoanelor patrirahilor Dioscoros, Timotheus, Petros, Severos, Theodosios și a oricăror altor persoane anatemizate nominal, precum și a anatemei generale pronunțată împotriva tuturor celor care l-au urmat pe Dioscoros și pe alți membri, vii sau morți, ai Bisericilor Ortodoxe Orientale;

d) la fel, Întăistătorii vechilor Biserici Ortodoxe Orientale declară că ridică anatemele - fie sinodal, fie separat de către fiecare Patriarh - pronunțate împotriva Sinoadelor Ecumenice IV și VI, a persoanelor lui Leo al Romei, a lui Flavian, Anatolios și Gennadios, Patriarhi ai Constantinoplei, a Împăraților Marcianos și Pulcheria, precum și cele împotriva întregii Biserici Ortodoxe pronunțate indiferent în ce fel.

9. Restabilirea comuniunii ecleziale implică, evident, obligația comună de a se conforma ordinii canonice privind organizarea administrației bisericești care, implică în plus, prin apartenență precisă, absența existenței unor ierarhii paralele în același district bisericesc. Avându-se în vedere iconomia eclezială și existența condițiilor naționale, lingvistice și pastorale, este, totuși, posibil, ca ierarhiile locale să aplice soluții aprobate reciproc și cunoscute în îndelungata tradiție ecleziastă.

10. Actul de mai sus implică respectarea mutuală a formelor liturgice și obiceiurilor celor două familii bisericești. Ar fi cât se poate de

potrivit să se stabilească o formă liturgică comună pentru coliturghisire, aceasta putând fi elaborată de un comitet mixt alcătuit din specialiști în liturgică. Acest comitet ar putea prezenta, de asemenea, propuneri specifice în ce privește problemele liturgice mai sensibile. Diversitatea ritualurilor liturgice nu implică dreptul de dezvoltare a ierarhiilor paralele conforme acestor ritualuri. ~~Sarbătorirea anumitor sfinți~~ ai celor două familii bisericesti ar putea căpăta, de asemenea, ~~un caracter panortodox~~.

Răspunsul Comitetului Ortodox Oriental

la

Raportul Comitetului Interortodox

privind ridicarea anatemei și restabilirea comuniunii

(Intrunirea Comisiei Mixte de Dialog Teologic)

Chambesy, 1-6 noiembrie 1993

1. Regretăm că trebuie să ne exprimăm ~~profunda nemulțumire~~ cu privire la raportul prezentat de Comitetul Interortodox asupra ridicării anatemei și restabilirea comuniunii. Limbajul raportului nu pare să corespundă adevărului înțelegerii mutuale și spiritului de concordie la care am ajuns la intrunirea mixtă de la Chambesy, în 1990.

Considerăm că ~~limbajul~~, care a constituit, de asemenea izvorul diviziunii noastre originale, ar putea fi într-adevăr folosit pentru transmiterea rezultatelor pozitive ale acordurilor mutuale în cadrul Bisericilor noastre locale și ridicarea problemei referitoare la dificultățile rămase.

~~Considerăm că este inutil să ne întoarcem la problemele complexe ale trecutului pe care considerăm că le-am rezolvat printr-o muncă deosebită și cu ajutorul lui Dumnezeu. Bisericile noastre ne-au autorizat să continuăm dialogul și să construim unitatea dintre cele două familii ale noastre numai pe baza acordurilor precedente.~~

2. Acordul la care am ajuns la Chambesy în 1990 cu privire la sinoadele ecumenice nu implică acceptarea celor patru sinoade ulterioare ca ecumenice. Astfel încât propunerea din raport (punctul 6 de exemplu) crează un obstacol major în calea realizării comuniunii ecleziiale depline. Recunoaștem că oamenii noștri sunt extrem de sensibili la o asemenea propunere.

Drept pentru care, ținem să ne reafirmăm opinia:

a) că anatemele împotriva tuturor sinoadelor și persoanelor vor fi ridicate fără a se menționa numele lor;

b) că ridicarea anatemei împotriva unui sinod sau a unei persoane nu implică acceptarea aceluși sinod, sau recunoașterea acelei persoane ca sfântă.

c) că fiecare Biserică sau familie de Biserici poate ridica anatemele în felul în care consideră mai potrivit.

3. În ce privește interpretările istorico-teologice cu privire la însăși cauza diviziunii, ambele noastre familii au ajuns la concluzia că aceasta nu a fost provocată de vreo "înțelegere eronată", ci de deosebirile de formulare ale aceluiași adevăr, agravate de factorii politici și

culturali. In urma acestei intelegeri comune am respins impreună atât erezia nestoriană; cât și ^{b2} cea eutihiană. Ne-am acceptat reciproc ^{întrucât am} ~~sustineut~~ cu loialitate aceeași credință apostolică și aceeași învățatură hristologică a Părinților noștri comuni.

4. Deși recunoaștem necesitatea pomenirii Intătătorilor Bisericilor locale autocefale in liturghiile comune prilejuite de ocazii speciale, ca semn al comuniunii noastre, ținem să subliniem faptul că o Biserică locală nu este obligată să comemoreze sfinții altei Biserici locale.

5. Recunoaștem semnificația oficerii și proclamării comuniunii noastre într-un act solemn, in contextul Liturghiei euharistice. Totuși, nu suntem de acord cu "lectura solemnă a ^{unui} ~~Actului~~", așa cum se propune in Raport. Actul simbolic al restabilirii comuniunii ar putea fi discutat in viitor de un comitet competent, ^{pe măsura ce} ~~având in vedere că~~ ne apropiem de ^{acel} ~~marea~~ eveniment.

6. Este nevoie de unele clarificări cu privire la a) paragraful 9 al Raportului privind organizarea comună a administrației ^{bisericești} ~~administrative~~ b) semnificația Dipticelor in Biserica Ortodoxă din ziua de azi.

Am inceput dialogul teologic dintre cele două familii ale noastre cu speranța arzătoare că vom ajunge într-o zi la consensul deplin, care să ne ducă la restabilirea comuniunii. Călăuziți de Duhul adevărului și unității, am realizat acordul total asupra celei mai dificile probleme de doctrină care ne-a divizat. Acum sarcina noastră permanentă este să completăm edificiul unității pe acest teren comun și solid. Apreciem toate semnalele pozitive din Raport, in această direcție, chemăm la indepartarea obstacolelor rămase și ne exprimăm angajamentul față de sarcina urgentă și comună ~~de~~ ^{ce ne stă înainte}.

Trad. AO